

tige Elever. Jeg har udtalt mig før om denne Sag, og jeg gjør det atter her blot med den Bemærkning, at de Herrer ville først og fremmest faae det store Flertal af de Kræfter, som arbeide i Folkehøiskolen, mod sig ved en saadan Bestemmelse. Det er Gt. Dernæst ville de gjøre stor Uret mod de Smaaskoler, som de nu sige, at de ville støtte dermed. Det er Nr. 2. Og endelig for det Tredie ville de faae alle de Bønsøgeligheder, som de søge at undgaa, førte over paa Kontoen om fattige Elever ved Folkehøiskoler, thi der klæber maaske endnu større Bønsøgeligheder ved at faae denne Bevilling uddelt med Upartiskhed, end der klæber ved den anden. Dermed forlader jeg denne Rænte, og jeg vender tilbage til Tilfældet til Folkehøiskolerne. Det er mig meget hjært, efter den Diskussion, som er falden, at høre den douce Måde, hvorpaa man har taget denne Sag, og jeg tror, at det fremgaar deraf, at man her i Thinget har en Følelse af, at den Ordning, vi traf issor angaaende Folkehøiskolebevillingen, er bleven modtagen i Almindelighed taget med megen Anerkjendelse og Tak fra alle Sider baade overfor Ministeren og overfor os. Jeg vil sige, at mig personlig har den mødt i langt større Omfang, end jeg nogenstinde havde tænkt, og medens man i sin Tid stillede Spørgsmaalet om en Bistandsmand eller en Tilsynsmand op som en forfærdelig Bussemand, har jeg nu hørt en af de mest selvstændige og efter saare Manges Mening mest betydningsfulde af vore Høiskoleforstandere sige: Bedkommende maa examinere mig om hvadsomhelst Skolen vedkommende, og det finder jeg meget naturligt, naar jeg overhovedet vil have nogen Bevilling af Staten, men mine Elever maa han ikke examinere. — Deri ligger netop Forskjellen mellem en Tilsynsmand og en Bistandsmand. Det er Bistandsmanden, der faar de ydre almindelige Meddelelser om Sagen, og det er Tilsynsmanden, der gaar ind i Skolens indre Forhold. Jeg mener, at den Mand, som under vore Forhold og efter den Bistand, han har i en lang Tid Tradition og hele Sagens Udvikling, ikke kan modstaa Bistandsmandens Paavirkning, men laaber sig angribe i den Frihed, han hidtil har høvet i Undervisningsmaaden, buer ikke til at være Høiskoleforstander. Forresten forekommer det mig underlig, at erede Medlemmer, der tænke finantstelt, faae saa ondt for Bryslet af, at der anvendes dette Beløb paa 2—3,000 Kr. af de 50,000 Kr., da de dog stadig har for Ar i en lang Række have anvendt omtrent 2,500 Kr. til at administrere de 40,000 Kr. til Seminaristens og Skolelæreres videre Uddannelse og til Udbelingen af de Apparater, der bevilges. Jeg skal betro erede Medlemmer — Sagen har ikke været forhandlet i Udvalget, men vil formentlig blive det — at efter de modtagne Indberetninger ere Administrationsudgifterne iaar stegne til over 3,350

Kr. for sidstnævnte Konto. Jeg bringer dette frem, for at de Herrer kunne faae en nogenlunde klar Forestilling om dette Forhold, og jeg siger da, at, naar vi se paa Kultusministeriets Budget, vil man finde, at der i de senere Aar er opstaaet en Del Konti, som ere opstaaede ved den sælles Samvirkning, som det glæder mig har været tilstede — det er dog i det Væsentlige stet ikke mindst efter vore Ønsker — til Fremme af den almindelige Oplysning og Videnskabelighed i forskellige Retninger. Det er Konti, som af Ministeriets Embedsmænd kræve meget og omhyggeligt Arbeide — der er af Andre nævnt et Par Konti, der findes jo flere, for Exempel Læreres Uddannelse o. s. v. — og det vilde være urimeligt mod Kultusministeriets Personale at forlange, at de skulde udføre dette, efterat der engang er lagt en Arbeidsplan for adskillige Aar tilbage for dette Ministerium, hvorved der langtfra var paalagt Embedsmændene et saa betydeligt Arbeide som nu. Sagen vilde vel blive, at man vilde blive nødt til at staae sig en eller anden Assistent eller en Beregner, som man kalder det, eller en moden, livserfaren Mand tilhjælp. Jeg har ingen Tvivl, hverken med Hensyn til den ene eller med Hensyn til den anden Konto om, hvad jeg skulde vælge; selv om det var billigere at tage en yngre, mindre erfaren Mand end en ældre, erfaren, maatte vi absolut vælge den livserfarne Mand istedetfor den unge, uerfarne. Men, mine Herrer, det ministerielle Apparat — jeg vil kalde det her ligesom jeg kaldte Fjerd med Hensyn til det andet: Bistandsmanden, som ikke er Tilsynsmand, det er nemlig godt at faae Sprogbrugen slaaet fast — han er hverken Høiskolebisp eller Høiskoleprovst har ingensomhelst Indflydelse og bør ikke kunne have nogen Indflydelse paa den frie Virksomhed, som Høiskolerne skulle udfolde ud af deres egen Natur overensstemmende med Høiskolens Traditioner. Jeg fortænker ikke Nogen i, at de, naar de se paa Udbelingen af de 50,000 Kr., ere nyie opmærksomme paa, at denne Konto virkelig anvendes efter den samme gamle Tradition til virkelig Høiskolevirksomhed og ikke til Jagvirksomhed af en eller anden Art, og dersom de finde saadanne Poster, hvor de antage, at det kan være tvivlsomt, mistydet eller omgaaet, finder jeg det overordentlig rigtigt, at Saadant kritiseres, og hvis det er formaal, der fortjene at paagtes, som ikke kunne komme ind paa denne Konto, kunne de jo komme paa en særskilt Konto. Nu møder man imidlertid herop med en Kritik over de ministerielle Raadgiveres Bemærkninger angaaende de 50,000 Kr. Jeg staaer her med denne Beretning i Haanden, Udbelingen foreligger for de Herrer i alt Fald i kort Resultat, og her er den skematisk Uddeling, saavidt jeg forstod, foretaget efter alle de Regler, der foreligger. Jeg, som Finantsudvalgets Formand har ikke hørt Noget om, at dette er os meddelt i Fortrolighed,